

אָרְא בְּזִמְן שְׁהָאָדָם יוֹצֵא מִן הָעוֹלָם הַזֶּה, וְנִפְשׁוּ בָּהּ לִיכְנֵס בְּמָקוֹם הָרְאוּי לָהּ, כַּמָּה מְלֹאכֵי חֲבֵלָה עוֹמְדִים מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה, וְכַמָּה מְלֹאכֵי שְׁלוֹם עוֹמְדִים מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה, זָכָה, מְקַדְיָמִים לוֹ מְלֹאכֵי שְׁלוֹם, וְאוֹמְרִים לוֹ שְׁלוֹם בּוֹאֵךְ. לֹא זָכָה, מְלֹאכֵי חֲבֵלָה מְקַדְיָמִים לוֹ, וְאוֹמְרִים (ישעיה ג יא) אוֹי לְרָשָׁע רַע כִּי גָמוּל יִדְּיו יַעֲשֶׂה לוֹ.

וּמֵאֵן אִיהוּ. מִי שְׁלֹא נִתְעַסַּק לְהַנִּיחַ בֵּן בְּעוֹלָם הַזֶּה. שְׁפָל הַמְּנִיחַ בֵּן בְּעוֹלָם הַזֶּה וּמְלַמְדוֹ תוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, אֵין מְלֹאכֵי חֲבֵלָה וְגִיּוֹנָם שׁוֹלְטִין בוֹ. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (תהלים קכד ה) לֹא יִבְשׁוּ כִּי יִדְבְּרוּ אֶת אוֹיְבֵים בְּשַׁעַר, אֱלוֹ מְלֹאכֵי חֲבֵלָה, שְׁאִינָם יְכוּלִים לְשַׁלוּט עֲלָיו.

שְׁרֵא יֹאמֵר אָדָם, הֲרֵי תוֹרְתִי וּמַעֲשִׂים טוֹבִים מְגִינִים עָלַי, וְלֹא אֶתְעַסַּק בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה. אֲלֵא אַף עַל פִּי שֵׁישׁ בְּיָדוֹ תוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, אֵינוֹ נִכְנָס בְּמַחִיצָתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאֵין לוֹ חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא.

בְּגוֹן חַד מִחֲבַרְנָא, דְּאֶפְקוּהוּ מִתְּלִיסַר תְּרַעֲיָן דִּיהוּא עֲלֵמָא, דְּאֶלְמֵלֵא קְלִיָּה דְרַבִּי יוֹדָא חֲסִידָא, אֶתְטָרִיד מִתְרִין עֲלֵמִין. שְׁהֲרֵי אֵין לָךְ אָדָם בְּעַל תוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים כְּחֻזְקָה מְלָךְ יְהוּדָה עֲלָיו הַשְׁלוֹם, וְכַתִּיב בִּיה, (ישעיה לח א) כֹּה אָמַר ה' צוֹ לְבִיתְךָ כִּי מֵת אֲתָה וְלֹא תַחֲיָה, כִּי מֵת אֲתָה בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא תַחֲיָה בְּעוֹלָם הַבָּא. רַבִּי יוֹחָנָן הוּוֹה דְרִישׁ, (קהלת יא ו) בְּבַקֵּר זֶרַע אֶת זֶרַעַךְ וְלַעֲרֹב אֶל תַּנַּח יָדְךָ וּגו'. צְרִיף אָדָם לְהִתְעַסַּק בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה, בְּבַחֲרוּתוֹ וּבְזַקְנוֹתוֹ, דְּלֹא יִשְׁתַּבֵּיךְ מִיָּנִיָּה, אַף עַל פִּי דְאִיהוּ סָבָא, לֹא יִסְלַק גְּרַמִּיָּה. מֵאֵי טַעְמָא. כִּי

אָרְא בְּזִמְן שְׁהָאָדָם יוֹצֵא מִן הָעוֹלָם הַזֶּה וְנִפְשׁוּ בָּהּ לִיכְנֵס בְּמָקוֹם הָרְאוּי לָהּ, כַּמָּה מְלֹאכֵי חֲבֵלָה עוֹמְדִים מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה, וְכַמָּה מְלֹאכֵי שְׁלוֹם עוֹמְדִים מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה, זָכָה - מְקַדְיָמִים לוֹ מְלֹאכֵי שְׁלוֹם וְאוֹמְרִים לוֹ שְׁלוֹם בּוֹאֵךְ. לֹא זָכָה - מְלֹאכֵי חֲבֵלָה מְקַדְיָמִים לוֹ וְאוֹמְרִים (ישעיה א) אוֹי לְרָשָׁע רַע כִּי גָמוּל יִדְּיו יַעֲשֶׂה לוֹ. וְכִי הוּא? מִי שְׁלֹא נִתְעַסַּק לְהַנִּיחַ בֵּן בְּעוֹלָם הַזֶּה. שְׁפָל הַמְּנִיחַ בֵּן בְּעוֹלָם הַזֶּה וּמְלַמְדוֹ תוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, אֵין מְלֹאכֵי חֲבֵלָה וְגִיּוֹנָם שׁוֹלְטִים בוֹ. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (תהלים קכז) לֹא יִבְשׁוּ כִּי יִדְבְּרוּ אֶת אוֹיְבֵים בְּשַׁעַר. אֱלוֹ מְלֹאכֵי חֲבֵלָה שְׁאִינָם יְכוּלִים לְשַׁלֵּט עֲלָיו.

שְׁרֵא יֹאמֵר אָדָם, הֲרֵי תוֹרְתִי וּמַעֲשִׂים טוֹבִים מְגִנִים עָלַי, וְלֹא אֶתְעַסַּק בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה. אֲלֵא אַף עַל פִּי שֵׁישׁ בְּיָדוֹ תוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, אֵינוֹ נִכְנָס בְּמַחִיצָתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאֵין לוֹ חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא.

כְּמוֹ אֶחָד מִחֲבַרְנֵי, שְׁהוֹצִיאָהוּ מִשְׁלֵשָׁה עָשָׂר שְׁעָרִים שֶׁל אוֹתוֹ הָעוֹלָם, שְׁאֶלְמֵלֵא קוּלוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹדָאֵי חֲסִידָה, הָיָה נִטְרָד מִשְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת. שְׁהֲרֵי אֵין לָךְ אָדָם בְּעַל תוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים כְּחֻזְקָה מְלָךְ יְהוּדָה, עֲלָיו הַשְׁלוֹם, וְכַתוּב בוֹ (ישעיה לח) כֹּה אָמַר ה' צוֹ לְבִיתְךָ כִּי מֵת אֲתָה וְלֹא תַחֲיָה. כִּי מֵת אֲתָה בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא תַחֲיָה בְּעוֹלָם הַבָּא.

רַבִּי יוֹחָנָן הָיָה דוֹרֵשׁ, (קהלת יא) בְּבַקֵּר זֶרַע אֶת זֶרַעַךְ וְלַעֲרֹב אֶל תַּנַּח יָדְךָ וּגו' - צְרִיף לְהִתְעַסַּק בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה בְּבַחֲרוּתוֹ וּבְזַקְנוֹתוֹ שְׁלֹא יַעֲזֹב מִמֶּנּוּ, אַף עַל פִּי שֶׁהוּא זָקֵן לֹא